

**Духовна стійкість
українського воїна – як мета
і простір цивільно-
військової взаємодії
військового капеланства,
академічних та релігійних
спільнот**

РОМАН НЕБОЖУК
кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри соціальної роботи у військах
(силах) та військового капеланства
Військового інституту КНУ імені Тараса Шевченка

Київ - 2026

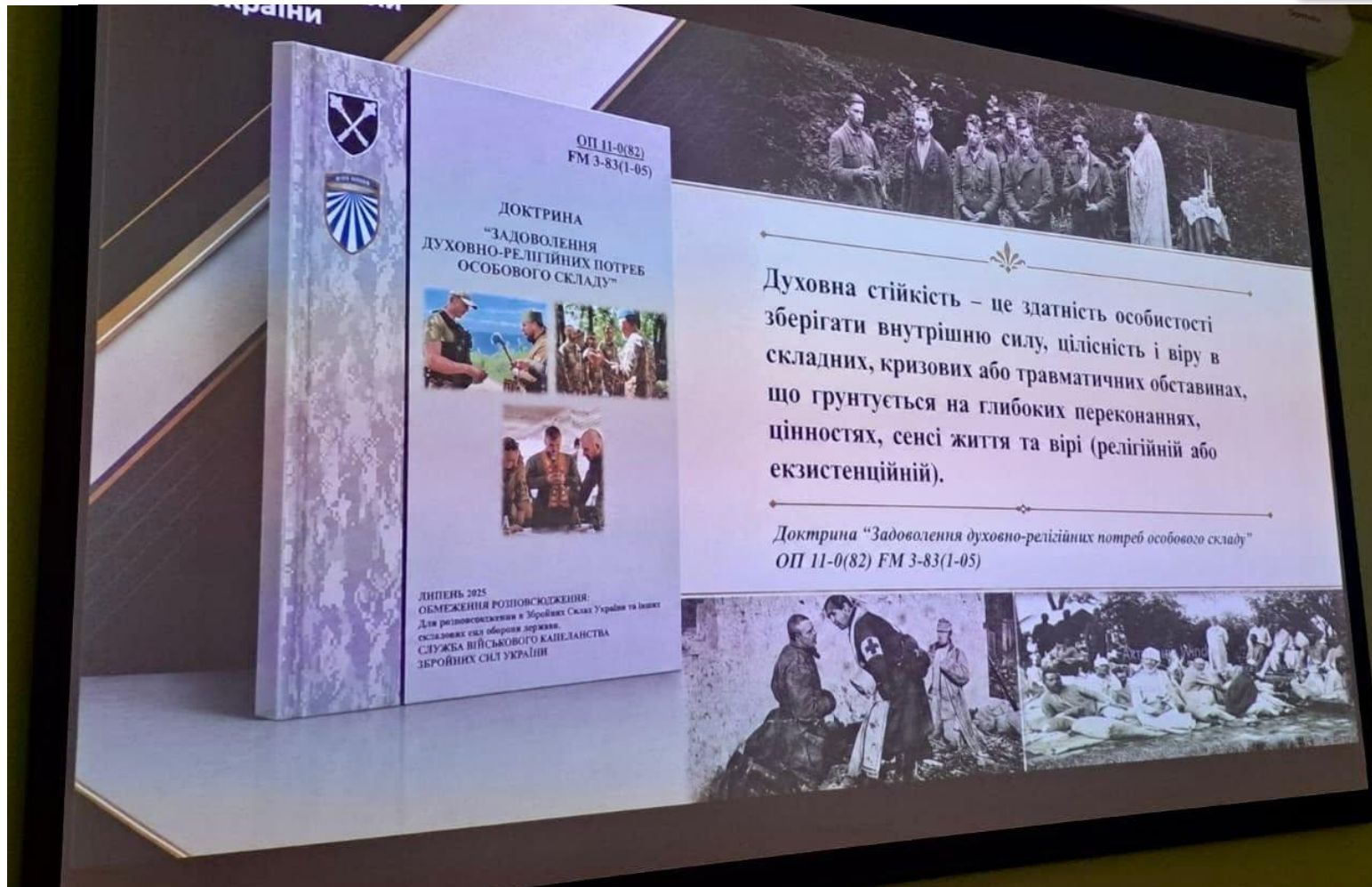

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ

- зростання релігійного чинника в умовах війни: морально-психологічна допомога, гуманітарна допомога, миротворча та посередницька діяльність
- релігійна складова національної стійкості
- роль військового капеланства у забезпеченні духовної стійкості українського воїна
- необхідність розбудови простору цивільно-військової взаємодії військового капеланства, академічних, ветеранських та релігійних спільнот з метою підтримки воїнів, ветеранів і ветеранок російсько-української війни

КОНЦЕПТ ДУХОВНОЇ СТІЙКОСТІ

➤ Позивний "Падре" – гімн військовим капеланам — <https://www.youtube.com/watch?v=ZsgGk4qMtBE>

КОНЦЕПТ ДУХОВНОЇ СТІЙКОСТІ

- Саїд Ісмагілов, військовий капелан і колишній муфтії Духовного управління мусульман України "УММА", який після 24 лютого пішов добровольцем на фронт: *«Наявність зброї не дає гарантій перемоги. Сильніше за зброю – дух. Якщо немає хоробрості, спокою, впевненості, високих моральних якостей, жодна зброя не допоможе»*. Військові капелани мають особливо важливу суспільну місію, яка поєднується з їхнім пастирським покликанням, а саме, – плекати та зміцнювати бойовий дух нашого воїна як надважливої складової нашої Перемоги. Але не менш важлива місія капелана – допомогти нашим воїнам залишатися людиною і зберегти людяність в умовах війни, стояти на захисті життя людини: власного, військового побратима, зрештою кожного українця.
- Духовна стійкість – це здатність особистості зберігати внутрішню силу, цілісність і віру в складних, кризових або травматичних обставинах, що ґрунтується на глибоких переконаннях, цінностях, сенсі життя та вірі (релігійній або екзистенційній).

НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ КАПЕЛАНСЬКОГО СЛУЖІННЯ

ПРАВОВІ ЗАСАДИ КАПЕЛАНСЬКОГО СЛУЖІННЯ

- Ст. 35 Конституції України гарантує свободу совісті та віросповідання, рівність усіх релігій та світськість української держави.
- Згідно ст.6 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»: військовослужбовці можуть сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати жодної, відкрито висловлювати свої релігійні або атеїстичні переконання. При цьому командири (начальники) військових з'єднань та частин повинні надавати можливість військовослужбовцям брати участь у богослужіннях та релігійних обрядах у вільний від виконання обов'язків військової служби час.
- Закон України «Про Службу військового капеланства» визначає головною метою військової капеланської діяльності реалізацію конституційного права на свободу світогляду та віросповідання військовослужбовців Збройних Сил України, Національної гвардії України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, Державної прикордонної служби України

РІВНІСТЬ ПРЕДСТАВНИКІВ УСІХ ВІРОСПОВІДАНЬ:

- Рівність представників усіх віросповідань у задоволенні їхніх релігійних потреб та рівність військових капеланів у війську та щодо використання духовних центрів.
- Практика взаємної поваги, толерантного ставлення військових капеланів до представників інших релігійних організацій. Добровільність участі військовослужбовців, працівників та членів їх сімей у богослужіннях, релігійних обрядах і неприпустимість нав'язування релігійних чи інших переконань.
- Діяльність Міжконфесійних рад з питань військового капеланства, як консультативно-дорадчі органи при центральних органах виконавчої влади з метою забезпечення міжконфесійної злагоди та недопущення напруженості на релігійному ґрунті.

ОСВІТНЯ СКЛАДОВА У ДІЯЛЬНОСТІ КАПЕЛАНІВ:

Закон України «Про Службу військового капеланства»:

- До особи військового капелана наше суспільство і держава ставлять особливі вимоги: мати вищу богословську освіту, отримати мандат на право здійснення військової капеланської діяльності від релігійної організації. Додатково військові капелани проходять підготовку за спеціальною програмою відповідно у вищих військових навчальних закладах Збройних Сил України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України та військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти.
- Міжнародна співпраця з метою вивчення та залучення досвіду військових капеланів зарубіжних країн-партнерів.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ КАПЕЛАНСЬКОГО СЛУЖІННЯ

Закон України «Про Службу військового капеланства»: основні завдання капеланів щодо військовослужбовців, працівників та членів їх сімей:

- По-перше, готовність віддано та на високому професійному надавати всю необхідну духовно-релігійну, моральну та етичну підтримку.
- По-друге, завжди бути поруч: з братньою підтримкою, зі Словом Божим, молитвою, порадою та розрадою.
- По третє, сприяти у наданні необхідної соціальної допомоги. Вже сьогодні сотні військових капеланів за підтримки волонтерської спільноти здійснюють величезну добродійну роботу на надають гуманітарну допомогу нашим захисникам та їхнім родинам.
- По четверте, консультувати командування з релігійних питань, брати участь у реабілітації особового складу, який потребує психологічної допомоги.

ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Служба військового капеланства (СВК):

- є окремою структурою у складі ЗСУ
- Службу військового капеланства очолює начальник СВК

МЕТА:

- організація військової капеланської діяльності у Збройних Силах України
- організація заходів щодо задоволення духовно-релігійних потреб військовослужбовців, працівників Збройних Сил України та членів їх сімей.

до складу СВК входять:

- СВК Збройних Сил України;
- СВК органів військового управління ЗСУ;
- військові капелани військових частин (установ, закладів, організацій);
- помічники військових капеланів (за штатом воєнного часу).

ФОРМИ ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ

- **Загальнонаціональні заходи: День пам'яті українських героїв, Національний день молитви, екуменічна Хресна хода навколо Софії Київської, Військовий молитовний сніданок за участі Президента України, передача Вифлеємського Різдвяного вогню та запалення вогнів Хануки, паломництво до Саудовської Аравії групи військовослужбовців-мусульман з лав Збройних сил України**
- **Організація благодійної допомоги та соціальних заходів: мусульманська жіноча спільнота «Мар'ям» (ДУМУ УММА) - організація майстер-класу по сироварінню для наших поранених захисників, які проходять лікування і відновлення після отриманих поранень, команда капеланів швидкого реагування Billy Graham Rapid Response Team зі своїм знаменитим «Піцемобілем», розвиток спорту для поранених і травмованих військовослужбовців**

ФОРМИ ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Організація взаємодії з релігійними організаціями і місцевими громадами для задоволення духовно-релігійних потреб військовослужбовців та їхніх сімей як у зоні дислокації так і в громадах звідки вони походять: піклування про живих, опіка над пораненими, вшанування загиблих і померлих:

- «Страва Героя» —соціально-медійний проєкт, у якому рідні (батьки, дружини, діти) та побратими готують улюблену страву полеглого захисника України. Через приготування улюбленої їжі родини зберігають пам'ять, діляться особистими історіями та підтримують одна одну.
- Центр душпастирства родин полеглих воїнів «Квіт нев'янучий».

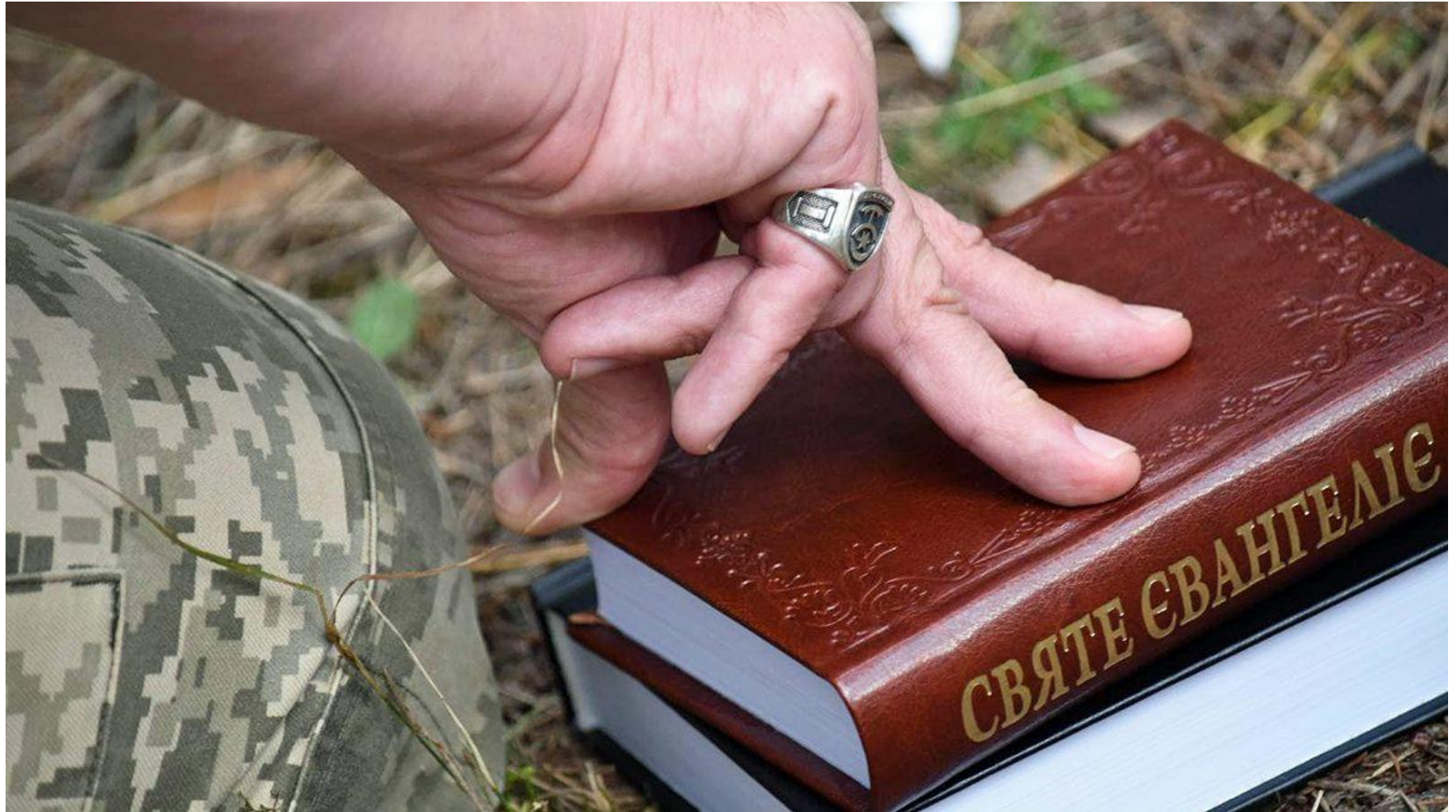

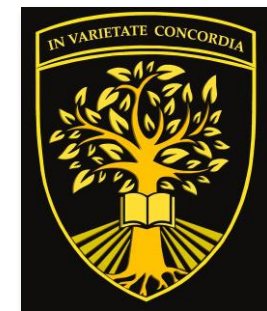
ФОРМИ ЦИВІЛЬНО-ВІЙСЬКОВОЇ ВЗАЄМОДІЇ

- Ретрити для військових капеланів, присвячений темам миротворення, душпастирської стійкості та практичного служіння в умовах війни
- Духовно-психологічна підтримка воїнів та ветеранів: подолання наслідків бойової травми, внутрішнє відновлення людини після важких життєвих випробувань і впливу травматичних подій на особистість та ознайомитися з практичними інструментами допомоги військовослужбовцям і їхнім родинам: «Канікули в горах» від UA.Ants Українські Мурахи,
- Участь у заходах міжнародного співробітництва у сфері задоволення духовних потреб, зокрема організація участі військовослужбовців у міжнародних військових паломництвах, Український тиждень Ukrainian Week - Washington DC - міжнародна платформа діалогу між Україною та США, що традиційно об'єднує політиків, військових, церковних лідерів, громадських діячів, науковців та українську діаспору.

ВИСНОВКИ

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ:

- **Духовна стійкість - це те внутрішня сила, яка тримає воїна у найважчі моменти.**
- **Зростання ролі академічного середовища у розробці та реалізації навчальних програм з підготовки та підвищення кваліфікації військових капеланів і капеланів-волонтерів.**
- **Розвиток співпраці науковців та військових капеланів для розробки дієвих інструментів підтримки та зміцнення духу захисників, ветеранів, їх рідних і близьких.**
- **Необхідність розбудови мостів довіри між військовими та цивільними людьми, зміцнення міжконфесійного співробітництва та співпраці з громадянським суспільством.**

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!